

Hammerfall Dolomitt AS
Hammerfall
8200 Fauske

Tilsyn ved Hammerfall Dolomitt – Sørfold kommune – rapport og pålegg om redegjørelse – vedtak om kontrollgebyr

Vi viser til gjennomført tilsyn 16. november 2007, samt til varsel datert 2. november 2007.

Vedtak

*Med medhold i lov av 13. mars 1981 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 49 bes Hammerfall Dolomitt AS om, **innen 31. desember 2007**, å redegjøre skriftlig til Fylkesmannen for de tiltak som er gjennomført for å rette opp registrerte avvik. Hvis ikke avvikene da er rettet opp, må redegjørelsen inneholde en tidfestet, forpliktende plan for hvordan disse skal rettes opp.*

Dersom Fylkesmannen ikke har mottatt tilbakemelding innen fristen kan det bli aktuelt å ilegge tvangsmulkt. Et vedtak om tvangsmulkt vil fattes med hjemmel i forurensningsloven § 73.

Med medhold i forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) § 39-6 vil det kreves inn gebyr for kontrollen på kr 10 500,-.

Under tilsynet ble det påvist følgende avvik:

- 1. Bedriftens internkontroll har mangler med tanke på forhold som berører ytre miljø.*
- 2. Bedriften har mangler ved sin håndtering av farlig avfall.*
- 3. Bedriften er ikke kjent med substitusjonsplikten for helse- og miljøfarlige kjemikalier.*
- 4. Bedriften oppfyller ikke regelverket vedrørende PCB-holdige produkter.*
- 5. Bedriften har ikke utslippstillatelse tilpasset dagens driftssituasjon.*

I tillegg er det registrert følgende anmerkning:

Bedriften har ikke utarbeidet detaljerte miljømål for virksomheten.

Bakgrunn

Tilsynet var en del av Fylkesmannens rutinemessige oppfølging av konsesjonsbelagt virksomhet der vi er forurensningsmyndighet. Hensikten med kontrollen var å fastslå om virksomheten overholder kravene som er angitt i gjeldende lovverk samt i utslippstillatelsen. Kontrollen er ikke en total gjennomgang av organisasjonen, men en stikkprøvekontroll på utvalgte tema.

Avvik betegnes som overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Anmerkning er andre forhold som tilsynsetaten mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse-, miljø- og sikkerhet.

Dokumentgrunnlaget for kontrollen var:

- *lov om vern mot forurensninger og om avfall* (forurensningsloven)
- *forskrift om gjenvinning og behandling av avfall* (avfallsforskriften)
- *lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester* (produktkontrollloven)
- *forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter* (produktforskriften)
- *forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter* (internkontrollforskriften)
- *Røykskadekonsesjon for dolomittørke* datert 28.08.1972

Gjennomføring

Kontrollen ble varslet 2 uker i forveien. Hele kontrollen ble gjennomført med en varighet på ca 3,5 timer. Fra Hammerfall Dolomitt deltok Roar Hansen (daglig leder), Edgar Wammervold (kjemiker), Zoy Lillegård (kontorleder) og Trond Bakken (vedlikehold-/ driftsformann). Fra Fylkesmannen deltok Hege Rasmussen (tilsynsleder) og Sten D. Bruaas.

Fylkesmannen orienterte først om bakgrunnen for kontrollen og praktiske detaljer rundt gjennomføringen. Videre ble Hammerfall Dolomitt bedt om å svare på en del spørsmål knyttet til internkontrollen for helse, miljø og sikkerhet og om oppfølgingen av aktuelt regelverk. Det ble også foretatt en befarings på anlegget. Til slutt ble det gitt en kort muntlig redegjørelse over registrerte funn, og informasjon om videre oppfølging av saken.

Registrerte avvik og anmerkninger

Avvik 1

Bedriftens internkontroll har mangler med tanke på forhold som berører ytre miljø.

Avvik fra *forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter* § 5, annet ledd, pkt 6 og 7.

Begrunnelse

Bedriftens plikt til internkontroll fremgår av internkontrollforskriftens §§ 2 og 4. Hammerfall Dolomitt har utarbeidet et internkontrollsystem der arbeidsmiljø, sikkerhet og kvalitet er hovedfokus. Forhold som berører ytre miljø er derimot mangelfullt ivaretatt.

Risikokartlegging: det er et krav i internkontrollforskriften at risikoforhold skal kartlegges, samt at tilhørende planer og tiltak for å redusere risiko skal utarbeides. Dette er vurderinger som gjøres i det daglige, men det stilles krav i forskriften at det også skal dokumenteres skriftlig. Konkret kan det nevnes at bedriften f.eks ikke har:

- dokumenterte rutiner for risikovurdering av miljøkonsekvenser knyttet til virksomheten
- dokumentert oversikt over farlig avfall som oppstår i virksomheten
- dokumenterte rutiner for drift og ettersyn av renseinnretninger
- dokumenterte rutiner for vurdering av substitusjon for kjemikalier (se også avvik 3)

Avvikshåndtering: ved kontrollen kunne det ikke fremvises at det var registrert forhold vedrørende ytre miljø i virksomhetens avvikssystem.

Avvik 2

Bedriften har mangler ved sin håndtering av farlig avfall.

Avvik fra forskrift om gjenvinning og behandling av avfall §§ 11-8 og 11-12.

Begrunnelse

Årlig leveringsplikt: Fylkesmannen gjorde et oppslag i den sentrale databasen over deklart farlig avfall (NORBAS) i forkant av kontrollen. Her fremkom det at Hammerfall Dolomitt de siste årene har levert spillolje og oljefiltre i 2001, 2004 og 2006. Dette ble bekreftet under tilsynet. Årlig leveringsplikt for farlig avfall er dermed ikke overholdt.

Ved kontrollen ble det fremvist deklarasjonsskjema også for blybatterier og lysstoffrør.

Manglende dokumentasjon for levert farlig avfall: Det kunne ikke dokumenteres at det var levert andre typer farlig avfall enn de som er nevnt ovenfor – dvs det kunne ikke fremvises gjenpart av deklarasjonsskjema. Ved den typen virksomhet som drives på Hammerfall vil vi også kunne forvente at det produseres flere typer farlig avfall, f.eks slam fra oljeutskiller, annet oljeholdig avfall (brukt absorbent ol) og frostvæske. Bedriften opplyser å ha levert farlig avfall til IRIS' miljøstasjon på Fauske. Det opplyses at de ikke har fått deklarasjonsskjema for farlig avfall her. Under tilsynet ble det fremvist en bekreftelse på levert farlig avfall skrevet på IRIS' brevpapir. Dette er likevel ikke tilstrekkelig som dokumentasjon på levert farlig avfall. Vi viser til avfallsforskriften § 11-12 der det fremgår at avfallsprodusent skal sørge for å fylle ut deklarasjonsskjema for sine leveranser av farlig avfall.

Merking: Bedriftens lagring av farlig avfall innendørs i verksted/lagerlokale er tilfredsstillende med hensyn på sikkerhet mot adgang for uvedkommende og mulighet for oppsamling av søl. Beholdere/lagerområde er imidlertid ikke merket med at det er lagret farlig avfall her, og hvilke typer farlig avfall dette er.

Avvik 3

Bedriften er ikke kjent med substitusjonsplikten for helse- og miljøfarlige kjemikalier.

Avvik fra *lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester* § 3a.

Begrunnelse

Substitusjonsplikten innebærer at virksomheter som bruker helse- og miljøfarlige kjemikalier skal vurdere om det finnes alternativ som medfører mindre risiko for helse- og miljøfarlig virkning. Dersom det finnes alternative produkter skal virksomheten velge dette alternativet dersom det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.

For en virksomhet av Hammerfall Dolomitts størrelse forventes det at det skal finnes dokumenterte skriftlige rutiner som beskriver hvordan bedriften arbeider med oppfyllelse av substitusjonsplikten (se også avvik 1).

Avvik 4

Bedriften oppfyller ikke regelverket vedrørende PCB-holdige produkter.

Avvik fra *forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter* § 3-1.

Begrunnelse

Det er forbudt å ha i bruk PCB-holdige kondensatorer i damplamper og innendørs lysarmaturer fra og med 1. januar 2008, og i utendørs lysarmaturer fra og med 1. juli 2008. Et vilkår for å kunne benytte seg av den generelle utsettelsen fra de opprinnelige fristene, hhv 1. januar 2005 og 1. juli 2007, er at det skal være gjennomført en kartlegging av PCB-holdige kondensatorer, utarbeidet en utfasingsplan og avfallsplan og det skal finnes en økonomisk garanti for gjennomføring av planen.

Det er ikke gjennomført kartlegging av PCB-holdige kondensatorer og isolerglassruter ved bedriftens anlegg på Hammerfall i Sørfold. Det er heller ikke utarbeidet plan for utfasing av PCB-holdige kondensatorer for dette anlegget med tilhørende avfallsplan, eller avsatt økonomisk garanti for gjennomføring av dette arbeidet.

Isolerglassruter som inneholder eller kan inneholde PCB skal være kartlagt og merket med sort skrift på gul bunn. Merker fås ved henvendelse til Ruteretur (se www.ruteretur.no).

Avvik 5

Bedriften har ikke utslippstillatelse tilpasset dagens driftssituasjon.

Avvik fra *lov om vern mot forurensninger og om avfall* § 7.

Begrunnelse

Det fremgår av forurensningsloven § 7 at ingen må ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at det er lovlig etter §§ 8, 9 eller 11. For Hammerfall Dolomitts vedkommende er ikke virksomheten lovlig etter §§ 8 (vanlig forurensning) eller 9 (forskriftsregulert) og det kreves dermed utslippstillatelse etter § 11 for virksomheten.

Hammerfall Dolomitt har en utslippstillatelse for dolomittørke fra Røykskaderådet datert i 1972. Denne var utarbeidet før dagens forurensningsregelverk trådte i kraft, og er dessuten

ikke hensiktsmessig i forhold til dagens drift – bryting og knusing av dolomitt. Med bakgrunn i dette er det påkrevd å utarbeide en oppdatert utslippstillatelse for virksomheten på Hammerfall. Bedriften bes oversende søknad om endring av utslippstillatelse.

SFT har utarbeidet et skjema for søknad om utslippstillatelse fra industrivirksomheter som kan benyttes dersom dere ønsker det. Det er også laget en veiledning for utfylling av dette (TA-1744/2000). Disse finnes på www.sft.no. Vi viser for øvrig til forurensningsforskriften kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven.

Anmerkning

Bedriften har ikke utarbeidet detaljerte miljømål for virksomheten.

Kommentar

Hammerfall Dolomitt har fastsatt generelle miljømål på overordnet nivå. Det bør også fastsettes konkrete delmål der det sies noe om hvordan og når målene skal oppnås, samt hvilke ressurser og aktiviteter som er nødvendig for å nå disse.

Fylkesmannens vurdering

Hammerfall Dolomitt har hatt drift ved dolomittgruva i Hammerfall siden 1934. Bedriften har ca 30 ansatte og det tas for tiden ut ca 500 000 tonn pr år, men produksjonen er økende og forventes å komme opp mot 600 000 tonn. Det har tidligere vært drevet dagbrudd på Hammerfall, men for tiden drives det kun under jord. Det er en ren kvalitet av dolomitt her og det tas dermed ut lite gråberg – inntil 40 000 tonn som i hovedsak deponeres i gamle gruveganger. Dolomitten knuses i 10 fraksjoner for salg til i hovedsak et europeisk marked.

Bedriften gir inntrykk av å ha ordnede driftsforhold. Produksjonslinjen er overbygd, men ikke totalt skjermet mot støvflukt. Det er etablert punktavsug for støv, med rensing i posefilter, tre steder langs produksjonslinjen. Lokaliteten til anlegget er god, uten nærliggende boligbebyggelse. Støy og støv anses dermed ikke som et stort problem for omgivelsene.

Drensvann fra gravene pumpes gjennom ti pumpestasjoner før utslipp til fjorden. Slammet sedimenterer i hovedsak inne i gravene før vannet er pumpet helt ut, og det opplyses at man sjelden har registrert større påvirkning av utslippet i fjorden.

Hammerfall Dolomitt er ISO-sertifisert etter kvalitetsserien 9000. Internkontrollarbeidet så langt bærer preg av fokus på kvalitet og arbeidsmiljø/sikkerhet. Da de grunnleggende systemene virker å være godt innarbeidet i virksomheten skulle det ikke være en stor utfordring for bedriften å innarbeide også hensynet til ytre miljø i sin internkontroll.

Gebyr

Vi viser til varsel om tilsyn datert 02.11.2007 der det fremkom at Fylkesmannen vurderte å fastsette gebyrsats 3 for kontrollen. Det var satt en frist på to uker til å komme med eventuelle kommentarer til varslet. Vi kan ikke se å ha mottatt kommentarer til varslet om gebyr fra dere. Fylkesmannen vil oversende opplysninger om kontrollen til SFT, som vil stå for innkreving av gebyret.

Klageadgang

Avgjørelsen kan påklages til Statens forurensningstilsyn (SFT) av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse **innen 3 uker** fra det tidspunkt underretning om avgjørelsen er kommet fram til vedkommende part. En eventuell klage skal angi det vedtak som det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, 8002 Bodø.

En eventuell klage fører ikke til at iverksettelsen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller SFT kan etter anmodning, eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort, jf forvaltningsloven § 42. Avgjørelsen av spørsmålet om iverksettelse kan ikke påklages.

Partene har rett til å se sakens dokumenter i henhold til forvaltningsloven §§ 18 og 19. Fylkesmannen vil på forespørsel kunne gi nærmere opplysninger om behandlingen av saken.

Med hilsen

Oddlaug Ellen Knutsen (e.f.)
seksjonsleder

Hege Rasmussen
overingeniør

Kopi til:
Sørfold kommune Rådhuset 8226 Straumen